

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Praha

Inspekční zpráva

Základní škola Praha 10, U Vršovického nádraží 950/1

Adresa: U Vršovického nádraží 950/1, 101 00 Praha 10-Vršovice

Identifikátor školy: 600 041 182

Zřizovatel: Obvodní úřad-m.č. Praha 10, Vršovická 68/1429, 101 38 Praha 10-Vršovice

Školský úřad Praha 10, Pod Stanicí 2, 102 00 Praha 10

Termín konání orientační inspekce: 30. října - 1. listopadu 2000

Čj.	010 1411/00-2401
Signatura	oa0cu103

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Vzdělávání v ZŠ U Vršovického nádraží probíhá podle výchovně vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 8847/96-2. Ve škole je celkem 343 žáků v 16 třídách, což je vzhledem k určené kapacitě školy 400 žáků přiměřený počet. Škola se stala příspěvkovou organizací s právní subjektivitou k 1. lednu 1997.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

1. stupeň

Výuka v 1. - 5. ročníku probíhá podle zvoleného výchovně vzdělávacího programu. Časové dotace sledovaných předmětů jsou v souladu s učebními plány. Obsah učiva odpovídá osnovám vzdělávacího programu MŠMT ČR. Učitelé mají vypracované tematické plány svých předmětů, které korespondují s osnovami. Jejich kontrolou ČŠI nezjistila ve výuce sledovaných předmětů obsahovou duplicitu. Úpravy a doplňky osnov Základní školy č.j. 25 018/98-22 jsou respektovány. Kurz Výchova ke zdraví je promyšleně zakomponován do plánů přírodovědy ve 4. a 5. ročníku. Kontinuita výuky sledovaných předmětů je obsahově dána osnovami a je dodržována. V sledovaných hodinách byly výukové cíle reálné, odpovídaly aktuálnímu stavu třídy a učebním osnovám.

Vyučující jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení a chování.

Z deseti třídních učitelů 1. stupně je plně kvalifikovaných šest. Dvě učitelky nemají odbornou a pedagogickou způsobilost a tím nesplňují podmínky dané vyhláškou MŠMT ČR č. 139/1997, o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Zbýlé dvě učitelky mají odbornou a pedagogickou způsobilost pro 2. stupeň, čímž také nesplňují výše citovanou vyhlášku. Průměrná věková skladba pedagogického sboru je optimální, pohybuje se okolo 42 let.

Vyučování probíhá ve světlých, dobře zařízených třídách. Jejich estetická úroveň je závislá na invenci jednotlivých třídních učitelů. Třídy 1. až 3. ročníku jsou útulné a vkusně vyzdobené pracemi žáků a názornými pomůckami. O poznání střízlivější je vybavení učeben 4. a 5. ročníku. Třídy postrádají vhodné vybavení pro výuku mimo lavice. Pokud učitelky učí v kruhu, žáci sedí na zemi nebo si musí přenášet židle. Kabinety mají základní didaktické pomůcky, množství a kvalita odborné a krásné literatury, názornin a audiovizuální techniky je ještě vyhovující a postupně se dokupuje.

V jednotlivých předmětech 1. stupně žáci používají učebnice schválené MŠMT ČR od různých nakladatelství. Alternativní zdroje informací jsou využívány sporadicky (videotéka).

Psychohygienické zásady jsou dodržovány jak v oblasti tvorby rozvrhu školy, tak ve využití času o přestávkách - žáci se mohou volně pohybovat ve třídách i po chodbách, za příznivého počasí chodí na školní dvůr. Prostory 1. stupně jsou čisté a vyzdobené výtvarnými pracemi žáků, nástěnkami a reprodukcemi obrazů. Pitný režim je dodržován.

Z kontroly třídních knih vyplývá, že žáci byli seznámeni se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví a s řádem školy.

Sledovaná výuka byla pečlivě připravená, promyšleně strukturovaná a navazovala na předcházející učivo. Činnost v hodinách se nelišila až na drobnou výjimku v zodpovědném přístupu, vysokém nasazení a invenci jednotlivých vyučujících. Většina učitelek využívá efektivních metod a forem práce (skupinové vyučování, práce ve dvojicích, týmová práce, využívání metod a postupů improvizčních cvičení, vytváření prostoru k dostatečnému procvičování učiva, využívání mezipředmětových souvislostí, relaxační a pohybové chvílky

apod.). Společným znakem nadprůměrné výuky byl pokus o kooperativní formy ve vzdělávání. Fáze hledání a ujasňování si některých problémů, které s sebou tento způsob práce nese, se objevily i ve sledované výuce. Přesto žáci se zaujetím a nadšením pracovali, projevovali dobré znalosti a nebyla na nich znát únava. Tato forma poskytuje žákům prostor pro jejich individuální tempo, jsou nuceni využívat dalších zdrojů informací (i když jim je škola neposkytuje zatím v dostatečné šíři), aplikují již nabyté vědomosti a dovednosti a mohou spolupracovat. Drobné nedostatky, které se vyskytly, pramenily z nervozity nebo z nezkušenosti vyučujících (nadměrný verbalismus, nižší náročnost, nepřesnosti ve věcné a odborné správnosti výuky).

Učitelky využívaly v průběhu výuky vstupní a průběžné motivace, některé byly originální a ihned vzbuzující zájem. Ojedinele byla motivace nahrazována popisem průběhu hodiny. Určité rezervy zůstávají v zaměření se na sebehodnocení a sebereflexi žáků. Pokud vyučující prováděly dílčí i celkové hodnocení činnosti dětí, bylo pozitivní, vždy ocenily sebemenší snahu ze strany žáků. Ve většině závěrečných částí hodin byli žáci pochváleni. Jejich jednání s žáky je vlídné, trpělivé a přiměřené mladšímu školnímu věku.

Vyučující sledují a ověřují pochopení látky. Od žáků většinou vyžadují vysvětlení nebo aplikaci poznatků v širším kontextu. Žákům není vždy vytvořen prostor, aby kladli otázky sami, což omezuje možnosti jejich efektivního rozvíjení komunikativních dovedností.

V převážné většině výuky bylo velmi potěšující sledovat pracovní zaujetí učitelek i dětí, schopnost improvizace v řádu připravené a promyšlené výuky a naprosto samozřejmý, citlivý a povzbuzující přístup k dětem, vyžadujícím individuální tempo. Atmosféra ve třídách byla tvůrčí, žáci dodržovali dohodnutá pravidla komunikace. Jejich ukázněnost a zároveň možnost říci svůj postřeh, názor a vstřícnost vyučujících svědčí o vytvoření dostatečného prostoru pro vzájemnou úctu, důvěru a toleranci.

Výuka probíhá dle schválených učebních dokumentů MŠMT ČR. Plánování a příprava výuky je na vysoké úrovni. Hodnocení personálních podmínek je vzhledem k průměrnému věku a invenci většiny učitelek velmi dobré. Oblast materiálních podmínek je ještě vyhovující a psychohygienických podmínek je dobrá. Organizace, formy a metody výuky jsou promyšlené, dobře strukturované a efektivní. Pozitiva převažují ve využívání motivace a hodnocení, je oceňována snaha a spolupráce. Interakce a komunikace mezi žáky a vyučujícími je na velmi dobré úrovni.

Kvalita vzdělávání na 1. stupni je velmi dobrá.

Český jazyk a literatura

Výuka českého jazyka a literatury na 2. stupni, obsah učiva i časové dotace jsou ve všech ročnících v souladu s realizovaným výchovně-vzdělávacím programem. Tematické plány respektují závazné osnovy a kontinuitu výuky mezi jednotlivými ročníky. Jsou přehledně vypracovány, pro přípravu výuky a pro účely kontroly vedením školy vyhovují.

Vyučující jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení a chování.

Český jazyk vyučují tři učitelky s odbornou a pedagogickou způsobilostí, dvě z nich jsou již důchodového věku. Kvalitu výuky pozitivně ovlivňují především osobní dispozice, vlastní invence a schopnost komunikace.

Výuka probíhá v kmenových třídách, které svým vybavením a především výzdobou ne zcela splňují požadavky účinného a podnětného vzdělávání. Třídy jsou vybaveny vhodným zrenovovaným školním nábytkem, ale jinak nevypovídají o životě příslušného kolektivu.

Kabinet českého jazyka soustřeďuje jazykové příručky, nástěnné gramatické tabule, pouze malý počet slovníků, magnetofonových pásků a videokazet. Zastaralá část fondů se postupně vyřazuje, sbírky jsou dle finančních možností školy a dle domluvy jednotlivých vyučujících doplňovány. Učitelskou knihovnu tvoří v malé míře odborná a naučná literatura, větší část obsahuje videotéku s naukovými programy pro jednotlivé předměty. Správce knihovny vede knihu výpůjček, přírůstků i odpisů. Pedagogové mají možnost si pomůcky půjčit kdykoliv. Školní knihovna je vytvořena ze samostatné místnosti. Má stanovenou pravidelnou výpůjční dobu. Evidence výpůjček a dokumentace knihovny je řádně vedena. Převažující beletrie starších titulů je určena spíše žákům 2. stupně. Ti knihovnu navštěvují pouze za značné motivace vyučujících. V této podobě je žákovská knihovna málo využívána.

Používané učebnice mají schvalovací doložku MŠMT ČR a tvoří jednotné řady.

Sledovaná výuka byla připravená, účelně strukturovaná, měla jasné cíle a obsah. Organicky navazovala na předchozí téma a stejně tak se v jejím průběhu vytvářela souvztažnost k tématům následujícím.

Jazykové vyučování vycházelo většinou z konkrétních příkladů a textů i z praktické aplikace získávaných poznatků. Vyučující použily formy soutěží, skupinové práce, práce ve dvojicích. Tím se systematicky rozvíjely logické myšlení a jazykové cítění žáků. Spíše okrajově se využíval všestranný jazykový rozbor, pouze v jedné hodině mu byla věnována větší část hodiny (9.ročník), ojedinele se projevil nedostatek ve zvládnutí gramatického učiva. Literární výchova vycházela ze čtenářských zkušeností dětí i z jejich vlastních znalostí a zájmů v oblasti kultury (film).

Výuka byla vždy vedena se zřetelem k pracovnímu tempu žáků. V různé míře byly využity prvky komplexní výuky všech složek předmětu a skupinová práce. Způsob vyučování a zvolené metody práce převážně umožnily aktivní účast žáků při výuce. Přesto se někdy projevila i tendence sklouzávat k frontální výuce s převahou činnosti učitele nad činností žáků (metoda řízeného rozhovoru). Ve vyučování byla uplatněna pouze nevýrazná diferenciací a stejně tak i specifická práce s integrovanými zdravotně postiženými žáky. Psychohygienické podmínky byly na velmi dobré až průměrné úrovni.

Motivační hodnocení bylo většinou součástí vyučování. Sebehodnocení práce spolužáků se neobjevovalo. Nechybělo celkové závěrečné shrnutí, ocenění snahy žáků, jejich pokroku a výsledků. Zadávané domácí úkoly mají přiměřený rozsah, podporují i vlastní žákovskou iniciativu a tvořivost. Kromě slovníků, několika fotografií spisovatelů, jejich literárních děl a magnetofonu se neobjevily ve výuce další pomůcky. Sledovaný výběr žákovských písemností měl rozdílnou úroveň, část žáků věnuje pouze menší pozornost grafické i gramatické stránce textu.

Žáci jsou zvyklí komunikovat s učitelem a reagovat na jeho podněty. Kooperativní způsob výuky vedl žáky ke spolupráci na zadaných úkolech. Proto rozvoj vyjadřovacích schopností a jejich jazykové kultury byl pozitivně ovlivněn stylem práce vyučujících, které motivačně korigovaly i nevhodné sociální chování žáků.

Vyučování je v souladu se schválenými učebními dokumenty MŠMT ČR. Plánování a příprava výuky jsou na velmi dobré úrovni. Personální podmínky jsou s ohledem na odbornost výuky, věkovou strukturu i osobní dispozice učitelů velmi dobré. Materiální podmínky (vybavení kabinetu) jsou ještě vyhovující. Organizace, metody a formy výuky mají přes drobné dílčí nedostatky velmi dobrou úroveň. Převažuje pozitivní, motivační hodnocení. Komunikace mezi žáky a učiteli je převážně na velmi dobré úrovni.

Hodnocení kvality vzdělávání

Sledovaná kvalita vzdělávání na 1. stupni a v předmětu český jazyk a literatura na 2. stupni je velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepce školy vypracovaná k 25. listopadu 1999 jasně stanoví cíle a prostředky k jejich dodržení. Ředitel školy pravidelně analyzuje roční výsledky činnosti školy a na tomto základě vytvořil letošní Plán činnosti školy. V plánu vytyčil devět oblastí (organizační, ekonomická, pedagogická, personální, komunikace s veřejností a rodiči, předcházení patologických jevů ve společnosti, prezentace školy na veřejnosti, mimoškolní a zájmové činnosti a kontrolní činnosti). Funkčnost, provázanost a promyšlenost je evidentní nejen v dokumentační podobě, ale především v konkrétních činnostech školy (jedna z naplánovaných priorit je přeměna knihovny na informační centrum).

V návaznosti na roční plán ředitel zpracovává týdenní operativní plány, kterými informuje pracovníky školy o aktuálních i periodicky se opakujících úkolech spojených s výukou i provozem školy. Vedle toho zpracovává týdenní plány akcí školy s určením odpovědnosti. Od učitelů vyžaduje časové a obsahové rozvržení učiva v digitální podobě, což vede k pružnosti a operativnosti případných změn a napomáhá velmi dobré kontrole.

Kromě čtyř povinně-volitelných předmětů a sedmi kroužků vedení školy vypracovalo s jednotlivými učiteli Plán akcí mimo školu souvisejících s výukou. Plán je strukturován časově, podle tříd a ročníků a zatím absolvované akce a počet plánovaných je velmi široký, obsahem inspirující a zajímavý.

Výchovná poradkyně zpracovala minimální preventivní program, který zahrnuje i způsob zakotvení drogové tematiky do výuky občanské výchovy, přírodopisu, rodinné výchovy. Eviduje 33 žáků se specifickými poruchami učení, ale škola neuplatňuje nárok na navýšení finančních prostředků. Učitelé vypracovali individuální plány, byli s nimi seznámeni i zákonní zástupci žáků. Žádosti rodičů o slovní hodnocení těchto žáků (především na 1. stupni) vedení školy i vyučující akceptují. Spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou je na velmi dobré úrovni.

Plánování je na vynikající úrovni.

Organizování

Od 3. ledna 2000 vedení školy uvedlo do praxe nový model řízení organizace, který vychází z promyšleného Organizačního řádu. Ředitel jmenoval další vedoucí pracovníky školy a koordinuje jejich práci prostřednictvím porad vedení školy, pedagogických rad, metodických sdružení a předmětových komisí. Ze zápisů metodických orgánů je patrné, že se zabývají rovnoměrně plánováním, didaktickou i organizační problematikou. Zároveň jasně stanovil povinnosti, odpovědnost a práva jak vedoucích pracovníků, tak jednotlivých učitelů. Pracovní náplně jsou adresné a každým podepsané. Funkční organizační struktura a jasně vymezené kompetence umožňují účinné řízení školy založené na demokratických principech.

Informační systém je propracovaný a cílený k pracovníkům školy, žákům, rodičům i veřejnosti.

Vnitřní informační systém tvoří týdenní plány umístěné na nástěnce ve sborovně, kdy ještě jeden výtisk obdrží každý vedoucí úseku (zástupkyně ředitele, vedoucí školní družiny, vedoucí školní jídelny a školník). K předávání informací slouží provozní a pedagogické rady. Písemné informace pro pedagogické pracovníky jsou předávány prostřednictvím osobních schránek umístěných ve sborovně. K další možnosti předávání informací slouží vnitřní telefonní síť a školní rozhlas. Rodiče jsou informováni v žákovských knížkách a mají možnost využít konzultačních hodin všech vyučujících. Informace poskytnuté v souvislosti se zákonem č.106/1999 Sb. jsou poskytovány ředitelem nebo jím pověřenou osobou. Zprávy o škole se objevují ve Výroční zprávě školy a na nově velmi kvalitně vytvořené internetové stránce.

Organizace vyučovacího a výchovného procesu se řídí platnými školními předpisy a vnitřním řádem školy. Ten obsahuje obecná ustanovení, práva a povinnosti žáků, neveřejnou část pro pedagogické pracovníky, řád školní jídelny a školní družiny. Se školním řádem jsou prokazatelně seznámeni žáci i pedagogové. Zákonní zástupci mají možnost se s ním seznámit v konzultačních hodinách učitelů nebo na třídních schůzkách, které se konají dvakrát do roka.

Ze zápisů z pedagogických rad je zřejmé, že rada se pravidelně zabývá výchovným působením školy. Problematiku zabezpečení materiální stránky vzdělávacího procesu pomáhají řešit předmětové komise.

Organizování je na vynikající úrovni.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení školy uplatňuje demokratický styl řízení, jasně daný Organizačním řádem a kompetencemi jednotlivých pracovníků. Vytváří tak dobré pracovní podmínky a spoléhá na osobní odpovědnost, iniciativu a tvořivost pracovníků. Ředitel školy vypracoval kritéria pro přiznání osobního ohodnocení pro určené vedoucí pracovníky, pro učitele 1. a 2. stupně, pro školníka a správní zaměstnance, pro vychovatelky školní družiny a pracovnice školní jídelny. Rovněž jsou stejným způsobem vypracována kritéria pro přiznání mimořádných odměn pro jednotlivé stupně pracovníků. Vedení školy má vytvořen Vnitřní platový předpis školy, se kterým byli všichni učitelé a zaměstnanci školy prokazatelně seznámeni stejně jako s kritérii pro nadtarifní složky platu. Hodnotící kritéria ředitel školy uplatňuje dle možností jednou za tři měsíce.

Na 1. stupni je jedna uvádějící učitelka, která vstřícným způsobem reaguje na potřeby začínající učitelky (svědčila o tom mj. její velmi dobrá výuka).

Velmi kladně je učiteli přijímáno i další vzdělávání, které jim vedení školy umožňuje. Ve školním roce 1999/2000 se pedagogičtí pracovníci zúčastnili vzdělávacích seminářů různého zaměření (témata týkající se předmětů Čj, M, Aj, žáků se specifickými poruchami učení, nové formy práce - učitel pro 21. století), v letošním roce již všichni pedagogové absolvovali kurz environmentální výchovy.

Vedení a motivování pracovníků má úroveň vynikající.

Kontrolní mechanismy

Plán kontrolní činnosti vychází z dlouhodobé koncepce, Organizačního řádu a ročního plánu. Ředitel ho průběžně doplňuje, analyzuje, konkretizuje. V plánu je uvedena osobní odpovědnost vedoucích úseků za danou kontrolní činnost, které vyplývají z Organizačního řádu organizace. Je vypracován plán hospitací, které provádí zástupkyně ředitele školy. Ředitel školy na hospitační činnosti zatím neparticipuje. Z kontroly loňské hospitační činnosti

je zřejmé, že hospitace byly vedeny v intencích metodiky ČŠI a s učiteli byly projednány závěry i výsledky kontrolní činnosti výchovně-vzdělávacího procesu.

Kontrolní činnost je na velmi dobré úrovni.

Hodnocení kvality řízení

Plánování, organizační struktura, vedení a motivování pracovníků je strukturované, promyšlené a efektivní. Tvoří ucelený systém na příkladné úrovni. Kontrolní systém je úzce spjatý s plánováním a organizační strukturou a vyznačuje se výraznými pozitivy. Kvalita řízení je celkově na velmi dobré úrovni.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Inspekční podkladová dokumentace základní školy
- Dotazník pro ředitele před inspekcí
- Povinná dokumentace škol a školských zařízení podle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., školský zákon ve znění pozdějších předpisů vztahující se k dílčímu hodnocení činnosti školy: třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, personální dokumentace, dokumentace žáků se specifickými poruchami učení, záznamy z pedagogických rad, řád školy, rozvrh hodin
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školních zařízení č.j. 4870-12/99-ŠÚ
- Zřizovací listina ze dne 1. ledna 1997
- Výroční zpráva školy za šk. rok 1999/2000
- Vnitřní dokumentace vedení školy, metodických orgánů, výchovné poradkyně a jednotlivých učitelů
- Výběr žákovských sešitů
- Výběr žákovských knížek
- Hospitační záznamy ČŠI

ZÁVĚR

ČŠI vymezila ve sledovaných oblastech vzdělávání a řízení školy

zásadní pozitiviva:

- příkladná oblast plánování, organizační struktury a vedení a motivování pracovníků
- velmi dobrá úroveň sledované výuky

zásadní negativa:

- ještě vyhovující materiálně-technické podmínky výuky sledovaného vzdělávání
- čtyři učitelky 1. stupně nemají odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku předmětů 1. stupně

Škola účelně využívá prostředky přidělené školským úřadem a zřizovatelem k zabezpečení výuky 1. stupně a sledovaného předmětu 2. stupně.

Celkově je škola hodnocena jako velmi dobrá.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Marie Poesová	.....
Členka týmu	Mgr. Jana Pocová	.....

V Praze dne 13. listopadu 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 15. listopadu 2000

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Luděk Jeřábek	L. Jeřábek v.r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Praha 10	30. listopadu 2000	010 1495/00-2401
Zřizovatel OÚ Praha 10	30. listopadu 2000	010 1496/00-2401

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Nebyly podány.